

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

การบริหารความเสี่ยงและการปรับปรุงคุณภาพระบบกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาตามหลักการโคบิต 5

Risk Management and Quality Improvement for e-Student Loan System Based on COBIT 5 for Risk

สุภัทรร ปกาสิต¹ (Supat Pakasith)¹ และ วุฒิชัย ร่มสายหยุด (Walisa Romsaiyud)²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอการบริหารความเสี่ยงและปรับปรุงคุณภาพระบบให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาตามหลักการโคบิต 5 โดยวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาแบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงของกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 (2) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของกองทุนฯ ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 (3) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงที่พัฒนาขึ้นและประเมินผลสถานการณ์ความเสี่ยงจากข้อมูลจริง ดำเนินการวิจัยแบบเชิงวิจัยและพัฒนา ประโยชน์หนึ่งของวิธีการที่โคบิต 5 นำเสนอคือความสามารถในการเชื่อมโยงและปรับปรุงคุณภาพระบบให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาตามหลักการโคบิต 5 ซึ่งจะทำให้กองทุนฯ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ การบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ประกอบด้วย 2 วิธี (1) วิธีการแรก การตรวจสอบกระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยง และ กระบวนการบริหารความเสี่ยง (2) วิธีการที่สอง การวัดความสามารถของกระบวนการบริหารความเสี่ยง (ระบบรูปแบบการประเมินกระบวนการ) ในการทดสอบใช้ชุดของข้อมูลจริงจากข้อมูลการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผลของการทดสอบคือ (1) แนวทางการดำเนินงานของกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ของกองทุนฯ (2) แนวทางการวัดความสามารถของกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ของกองทุนฯ จากการตรวจสอบกรอบแนวคิดสามารถยอมรับได้และสำเร็จตามแนวทางที่กำหนดไว้ การออกแบบของกรอบการบริหารการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนำไปสู่การบริหารการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถวัดผลได้และสร้างความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ของกองทุนฯ ความสำเร็จในการกำกับดูแลและบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ของกองทุนฯ จะเกิดขึ้นได้ต้องมีการสื่อสารในรูปแบบของนโยบายจากคณะกรรมการกองทุนฯ และผู้บริหารระดับสูงของกองทุนฯ นำมากำหนดแนวปฏิบัติตามหลักการโคบิต 5 (อ้างอิงได้จากงานวิจัยนี้) โดยมอบหมายและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่กองทุนฯ เพื่อดำเนินการตามเป้าหมายที่กองทุนฯ ตั้งไว้

คำสำคัญ: กองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โคบิต 5 การบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 (กระบวนการ EDM03 และ APO12)

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช goonnerarsenal@yahoo.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช walisar@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

This research proposed a risk management and quality improvement for e – Studentloan system based on COBIT5. The objective of this research are (1) developing risk scenario of Student Loan Fund align with Cobit5 for Risk processes (2) developing information technology based on Cobit5 for Risk processed (3) ensuring and testing developed risk scenario of SLF and evaluating risk scenario of SLF based on real data set. One of the advantages of the proposed method was the capability to be alignment and quality improvement into Cobit5 for Risk of e – Studentloan, in which made it increase efficiency and effectiveness of Student Loan Fund (SLF). The model included two main methods: (1) the first method introduced an examination of governance risk process (EDM03) and managed risk process (APO12) (2) the second method processed capability of manage risk process (Process Assessment Model System (PAM)). In the experiment real dataset was collected from SLF. The experiment results were (1) SLF risk management processes guideline based on Cobit5 for risk process and (2) SLF’s risk management capability processes guideline based on Cobit5 for risk capability model. Based on the validation, framework can be accepted and achieved the methods criteria which was necessary. Design of IT investment management framework delivered measurable IT investment management and created an alignment with the organization’s strategic objectives. The framework also increased activity achievement in some SLF critical process. The achievement of SLF based on Cobit5 for Risk is depended on the communication of Board of director of SLF’s policy towards executive management to determine practices based on Cobit5 for Risk process and defining a specific role and responsibility of SLF’s agents for achieving SLF’s goal based on a research guideline.

Keywords: Student Loan Fund (SLF), Cobit5, Cobit5 for Risk (EDM03 & APO12)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

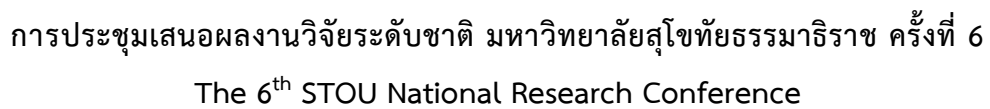
กองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาใช้ระบบกู้ยืมเงิน (e-Studentloan) เป็นเครื่องมือทางสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานการให้กู้ยืม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กู้ยืมเงินแก่ นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยให้เงินกู้ยืมตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึงระดับปริญญาตรี การให้บริการในการกู้ยืมโดยการดำเนินงานภายในกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงเพื่อบันทึกข้อมูลในการดำเนินงานเท่านั้น ขาดกระบวนการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการดำเนินงานทั้งหมดอย่างมีระบบ อาจทำให้เกิดความเสี่ยงและขาดการกำกับดูแลและบริหารกระบวนการจากกองทุนฯ ดังนี้ (1) การคัดกรองคุณสมบัติผู้กู้ยืมของสถานศึกษาไม่ครบถ้วน (2) ข้อมูลการโอนเงินของผู้กู้ยืมอยู่กับ ผู้บริหารจัดการเงินกู้ยืม กองทุนฯ ไม่สามารถบริหารข้อมูลได้ทันที (3) การรับชำระเงินคืน (4) การติดตามการรับชำระเงินคืน จึงทำให้กองทุนฯ มีระบบ e-Studentloan เป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้บริการกับผู้กู้ยืมและสถานศึกษาเพียง รับ – ส่งข้อมูล ขาดกระบวนการ (1) การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้ยืม(กองทุนฯ มอบหมายให้สถานศึกษาเป็นผู้คัดกรองคุณสมบัติผู้กู้ยืม (2) การทำงานด้านการโอนเงินของผู้กู้ยืมอยู่กับผู้บริหารจัดการเงินกู้ยืมแบบอัตโนมัติ กองทุนฯ ไม่สามารถบริหารข้อมูลได้ทันที (3) การบริหารการรับชำระเงินคืน และ (4) ขาดกระบวนการติดตามการรับชำระเงินคืน กองทุนฯ ให้ผู้บริหารจัดการเงินกู้ยืมดำเนินการ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของดำเนินงานกองทุนฯ ซึ่งกองทุนฯ ต้องพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยสังเขป ได้แก่ (1) พัฒนาระบบงานหรือกระบวนการดำเนินงานในการคัดกรองคุณสมบัติผู้กู้ยืมให้สามารถคัดกรองตามคุณสมบัติที่กองทุนฯ กำหนดได้ (2) กองทุนฯ ต้องมีระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการบริหารข้อมูลของผู้กู้ยืมเพื่อให้สามารถดำเนินการต่างๆ ได้แก่ อนุมัติสัญญาโดยผู้บริหารกองทุนฯ ได้ โอนเงินโดยเจ้าหน้าที่ของกองทุนฯ ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้กู้ยืมได้ เรียกดูข้อมูลผู้กู้ได้เมื่อต้องการใช้งาน เป็นต้น (3) กองทุนฯ ต้องปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเดิมของกองทุนฯ เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนกองทุนฯ ให้สามารถดำเนินงานด้านการกำกับดูแลและบริหารความเสี่ยงสารสนเทศของกองทุนฯ ตามหลักการโคบิต 5

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงของกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของกองทุนฯ ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5
3. เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงที่พัฒนาขึ้นและประเมินผลสถานการณ์ความเสี่ยงจากข้อมูลจริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กำหนดสถานการณ์ความเสี่ยงทั้งหมดของกองทุนฯ ได้แก่ (1) สถานการณ์ความเสี่ยงกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้ยืม (2) สถานการณ์ความเสี่ยงกระบวนการทำงานด้านการโอนเงิน (3) สถานการณ์ความเสี่ยงกระบวนการบริหารการรับชำระเงินคืน (4) สถานการณ์ความเสี่ยงกระบวนการติดตามการรับชำระเงิน

สถานการณ์ความเสี่ยง
กระบวนการตรวจสอบ
คุณสมบัติผู้กู้ยืม

สถานการณ์ความเสี่ยง
กระบวนการบริหารการรับชำระ
หนี้

สถานการณ์ความเสี่ยง
กระบวนการทำงานด้านการ
โอนเงิน

สถานการณ์ความเสี่ยง
กระบวนการติดตามการรับ
ชำระเงินคืน

ความเสี่ยงการกำกับดูแลให้มีความเชื่อมั่นว่า
ความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการ

มาตรฐานการบริหารความ
เสี่ยง
COSO ISO 31000
ISO/IEC 27005 และ

รวม
กำหนด
เฝ้าระวัง

มาตรฐานการบริหาร
เทคโนโลยีสารสนเทศ
ITIL ISO/IEC 2000 &
27001

จัดการ
ความเสี่ยง
ปฏิบัติการ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
การศึกษา

วิเคราะห์
เก็บข้อมูล
บันทึก

การตอบสนองความเสี่ยง
ให้มีความเชื่อมั่นว่าความ
เสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ
ได้รับการตอบสนอง

การประเมินความเสี่ยง
ให้มีความเชื่อมั่นว่าได้กำหนด
วิเคราะห์ความเสี่ยงเทคโนโลยี
สารสนเทศที่เกิดขึ้น

4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

จากภาพที่ 1 นำสถานการณ์ความเสี่ยงของกองทุนฯ เชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตาม
หลักการโคบิต 5 ของกองทุนฯ ๖

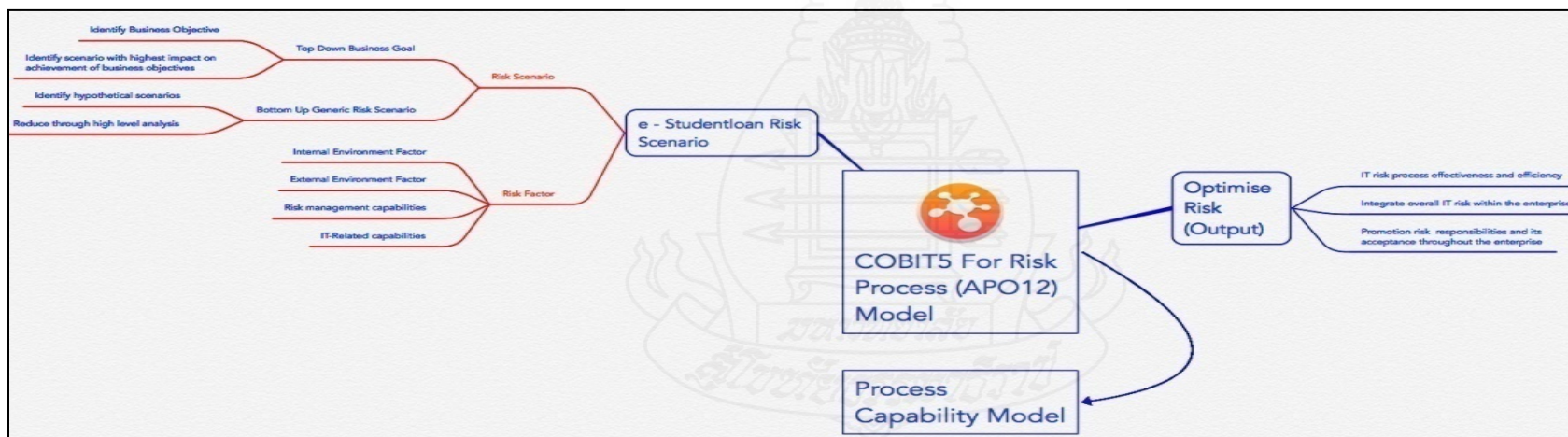

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยอ้างอิงสถาปัตยกรรมรูปแบบระบบตรวจสอบและวัดความสามารถของการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ใช้ชุดของข้อมูลจริงจากข้อมูลการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ เพื่อสร้างสถานการณ์ความเสี่ยงและกำหนดปัจจัยเสี่ยง (Input) เพื่อทดสอบกับรูปแบบตรวจสอบและวัดความสามารถกระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยงและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 (Process) แบ่งเป็น กระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยง (EDM03) และ กระบวนการบริหารความเสี่ยง (APO12) รวม 9-กระบวนการ ผลผลิต (output) ดังแสดงรายละเอียด ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สถาปัตยกรรมรูปแบบระบบตรวจสอบและวัดความสามารถของการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

1. กระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยง (EDM03) ประกอบด้วยกระบวนการย่อยคือ
 - 1.1 ประเมินความเสี่ยง (EDM03.01 Evaluate Risk Management) ประกอบด้วย 6 กิจกรรม
 - 1.1.1. กำหนดระดับความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกองทุนฯ สามารถรับได้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์กองทุนฯ (ความเสี่ยงที่ยอมรับได้)
 - 1.1.2. วัดผลและอนุมัติระดับค่าความเสี่ยงที่ยอมรับได้ต่อระดับความเสี่ยงที่กองทุนฯ ยอมรับได้และโอกาสที่จะเกิด
 - 1.1.3. กำหนดความเชื่อมโยงของกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับกลยุทธ์ด้านการบริหารความเสี่ยงกองทุนฯ
 - 1.1.4. วัดผลปัจจัยเสี่ยงเชิงรุกล่วงหน้าเพื่อนำไปเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์กองทุนฯ และให้ความเชื่อมั่นว่าความเสี่ยงได้รับการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว
 - 1.1.5. กำหนดว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีการประเมินความเสี่ยงและวัดผลอย่างเหมาะสมเทียบกับมาตรฐานในระดับระดับชาติและสากล
 - 1.1.6. วัดผลกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้ความเชื่อมั่นกับกองทุนฯ ในเรื่องความเกี่ยวเนื่องของความสามารถที่จะยอมรับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระดับการยอมรับความเสี่ยงของกองทุนฯ
 - 1.2 สั่งการเพื่อบริหารความเสี่ยง (EDM03.02 Direct Risk Management) ประกอบด้วย 6 กิจกรรม
 - 1.2.1. ส่งเสริมการตระหนักถึงความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมอบอำนาจให้กองทุนฯ สามารถระบุความเสี่ยงในเชิงรุก รวมถึงโอกาสและผลกระทบต่อกองทุนฯ
 - 1.2.2. สั่งการรวบรวมกลยุทธ์ความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศและการดำเนินการเลือกกลยุทธ์ความเสี่ยงกองทุนฯ และการดำเนินงานต่างๆ
 - 1.2.3. สั่งการพัฒนาแผนการสื่อสารความเสี่ยง (ครอบคลุมทุกระดับในกองทุนฯ) รวมทั้งแผนดำเนินงานความเสี่ยง
 - 1.2.4. สั่งการดำเนินการด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อจัดการความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงได้ทันกาลและรายงานต่อระดับบริหารตามสายการดำเนินการทันที อ้างอิงจากหลักการความเห็นพ้องรวมกัน (รายงานอะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร)
 - 1.2.5. สั่งการให้ดำเนินการ เรื่อง ความเสี่ยง โอกาสต่างๆ ประเด็นต่างๆ และระบุสิ่งที่สนใจและรายงานตามระดับความรับผิดชอบได้ทันที ความเสี่ยงควรได้รับการจัดการตามที่ประกาศนโยบาย ข้อกำหนด และเป็นข้อมูลสนับสนุนเพื่อการตัดสินใจ
 - 1.2.6. ระบุเป้าหมายหลักและติดตามมาตรวัดผลกระบวนการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยงและอนุมัติวิธีการ วิถี เทคนิค กระบวนการสำหรับตรวจจับและรายงานการวัดผล
 - 1.3. ติดตามการบริหารความเสี่ยง (EDM03.03 Monitor Risk Management) ประกอบด้วย 4 กิจกรรม
 - 1.3.1. ติดตามความต่อเนื่องในการบริหารความเสี่ยงที่มีอยู่ตามระดับการยอมรับความเสี่ยงที่กำหนดของกองทุนฯ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

1.3.2. ติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมายหลักและมาตรวัดกระบวนการกำกับดูแลและการบริหารกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ วิเคราะห์หาสาเหตุถึงความคลาดเคลื่อนและเพิ่มมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3.3. ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย สอบทานความก้าวหน้าของกองทุนฯ กับเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3.4. รายงานการบริหารความเสี่ยงต่อประธานคณะกรรมการ หรือ คณะกรรมการผู้บริหาร

2. กระบวนการบริหารความเสี่ยง (APO12)

2.1. เก็บข้อมูล (APO12.01 Collect data) ประกอบด้วย 7 กิจกรรม

2.1.1. สร้างและดำเนินการ จัดเก็บ การแบ่งแยกและวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ประเมินข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ และปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ที่พบ

2.1.2. บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกองทุนฯ ทั้งภายนอกและภายในที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการบริหารความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.3. สืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศย้อนหลังและประสบการณ์ในเชิงลบจากแหล่งข้อมูลภายนอกที่มีอยู่และแนวโน้มต่างๆ จากอุตสาหกรรมเดียวกันจากรายการบันทึกเหตุการณ์ฐานข้อมูล และข้อตกลงต่างๆ ที่มีอยู่

2.1.4. บันทึกข้อมูลเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เป็นเหตุหรืออาจเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความสูญเสียหรือมูลค่าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งมอบงานหรือโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ/หรือ การดำเนินงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการส่งมอบการบริการ การเก็บข้อมูลจากประเด็นที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการสืบค้นหาจากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

2.1.5. สำหรับคุณลักษณะเหตุการณ์ที่คล้ายกัน วางระบบการจัดเก็บข้อมูลและเน้นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจากหลายๆ เหตุการณ์นำมากำหนดเป็นปัจจัยเดียว

2.1.6. กำหนดสถานการณ์เฉพาะที่มีอยู่หรือขาดหายไปเมื่อมีเหตุการณ์เสี่ยงเกิดขึ้นและแนวทางการวัดและความสูญเสียที่เหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้น

2.1.7. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและเหตุการณ์เป็นระยะเพื่อระบุเหตุการณ์หรือประเด็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่และทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก

2.2. วิเคราะห์ความเสี่ยง (APO12.02 Analyze risk) ประกอบด้วย 7 กิจกรรม

2.2.1. วิเคราะห์ความเสี่ยงทางด้านกว้างและด้านลึกที่เหมาะสม พิจารณาทุกปัจจัยเสี่ยงและสินทรัพย์ที่สำคัญทางธุรกิจ กำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ความเสี่ยงหลังจากดำเนินการวิเคราะห์ความคุ้มค่าต้นทุนในการลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารความเสี่ยง

2.2.2. สร้างและปรับปรุงสถานการณ์ความเสี่ยงจากหลักการโคบิต 5 เป็นประจำ รวมทั้งรวบรวมสถานการณ์ต่างๆ ของชนิดภัยคุกคามที่จะนำไปสู่ และ/หรือ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและพัฒนากิจกรรมการควบคุมให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือภัยคุกคามนั้นๆ สามารถตรวจจับ และกำหนดมาตรการการจัดการที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

2.2.3. ประเมินการความถี่และแนวโน้มความสูญเสียหรือประโยชน์ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ คำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่เหมาะสม วัดผลการควบคุมการดำเนินงานที่มีอยู่และประมาณการระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่

2.2.4. เปรียบเทียบความเสี่ยงที่เหลืออยู่กับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และระบุความต้องการในการจัดการความเสี่ยงนั้น

2.2.5. วิเคราะห์ความคุ้มค่าคุ้มทุนในการลงทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการความเสี่ยง เช่น หลีกเลี่ยง ลด โอนย้าย ยอมรับและหยุด นำเสนอการจัดการความเสี่ยงที่ให้ประโยชน์สูงสุด

2.2.6. กำหนดความต้องการของกองทุนฯ ในระดับสูงสุดสำหรับโครงการหรือโปรแกรมที่จะเลือกดำเนินการเพื่อจัดการกับความเสี่ยงนั้นๆ ระบุความต้องการและความคาดหวังสำหรับการควบคุมหลักที่เหมาะสมสำหรับการจัดการลดความเสี่ยง

2.2.7. ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงก่อนนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจ ยืนยันว่าการวิเคราะห์มีความเชื่อมโยงกับความต้องการของกองทุนฯ และยืนยันความถูกต้องว่าการประมาณการนั้นๆ ได้มีการปรับและพิจารณาพิเคราะห์ในเรื่องความเอนเอียงหรือไม่โปร่งใส โดยต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ในผลการวิเคราะห์ความเสี่ยง

2.3. เก็บรักษาประวัติ และรายละเอียดความเสี่ยงทั้งหมด (APO12.03 Maintain risk profile) ประกอบด้วย 7 กิจกรรม

2.3.1. เก็บรักษากระบวนการบัญชีทรัพย์สินของกองทุนฯ รวมทั้งรายการที่เกิดขึ้นจากส่วนสนับสนุนฝ่ายบุคคล การสมัครงาน โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก บ้านที่กักกักต่างๆ ผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้รับจ้างภายนอก และเอกสารกระบวนการบริหารการให้บริการและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่พึงพิงภายนอก

2.3.2. กำหนดหรือมีความเห็นในส่วนการให้บริการและโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องในกระบวนการของกองทุนฯ วัตถุประสงค์การพึ่งพิงและระบุจุดเชื่อมโยงที่อ่อนแอ

2.3.3. รวบรวมสถานการณ์ความเสี่ยงปัจจุบันโดย แบ่งประเภทตาม สายงานของกองทุนฯ วัตถุประสงค์ และหน้าที่การดำเนินงาน

2.3.4. ตรวจสอบสารสนเทศของข้อมูลความเสี่ยงและเก็บรวบรวมชุดข้อมูลความเสี่ยง

2.3.5. จากข้อมูลความเสี่ยงทั้งหมด กำหนดชุดตัวชี้วัดความเสี่ยง ที่ยอมรับการระบุความเสี่ยงอย่างรวดเร็วและการติดตามของความเสี่ยงปัจจุบันและแนวโน้มความเสี่ยง

2.3.6. ตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศจากเหตุการณ์ความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่จริง เพื่อสรุปเป็นข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศของกองทุนฯ

2.3.7. ตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศในสถานะแผนการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงเพื่อสรุปเป็นข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศของกองทุนฯ

2.4. รายงาน สื่อสาร ความเสี่ยง (APO12.04 Articulate risk) ประกอบด้วย 5 กิจกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

2.4.1. รายงานผลวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและกำหนดรูปแบบที่เป็นประโยชน์เพื่อสนับสนุนต่อการตัดสินใจของกองทุนฯ เตรียมความพร้อมในเรื่อง ความน่าจะเป็นและระดับช่วงของความเชื่อมั่นต่อความสูญเสียและนำมาเป็นปัจจัยเอื้อในการบริหารความสมดุลในความเสี่ยงจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

2.4.2. เตรียมผู้มีอำนาจในการตัดสินใจที่มีความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุดและสามารถแก้ไขสถานการณ์นั้นได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเปิดเผยการตรวจสอบการวิเคราะห์สถานะและสิ่งที่มีผลต่อชื่อเสียง กฎหมาย หรือ พิจารณา กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.4.3. รายงานข้อมูลความเสี่ยงที่มีอยู่ต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด รวมทั้งผลที่ได้จากกระบวนการบริหารความเสี่ยง ประสิทธิภาพจากการควบคุม ช่องว่างที่เกิดขึ้น ความไม่สอดคล้องกัน ความซ้ำซ้อน สถานะการแก้ไขและผลกระทบจากความเสียหาย

2.4.4. สอบทานผลการประเมินในบุคคลที่สามตามหลักฐานที่ปรากฏ การตรวจสอบภายในและการประกันคุณภาพ และปรับให้เข้ากับข้อมูลความเสี่ยง สอบทานช่องว่างที่พบและนำไปกำหนดความต้องการสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงเพิ่มเติม

2.4.5. ในช่วงระยะเวลาปกติ สำหรับความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กันและความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงที่คล้ายกัน ระบุโอกาสที่จะยอมรับความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในเทคโนโลยีสารสนเทศและส่งเสริมการเจริญเติบโตและประโยชน์ที่ได้รับ

2.5. กำหนดแผนการดำเนินการบริหารความเสี่ยง (APO12.05 Define a risk management action portfolio) ประกอบด้วย 3 กิจกรรม

2.5.1. เก็บรักษาลistingข้อมูลกิจกรรมการควบคุมที่ได้ดำเนินการการบริหารความเสี่ยงและความเสี่ยงที่เป็นปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการยอมรับความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แบ่งแยกกิจกรรมการควบคุมและปรับเปลี่ยนให้ตรงกับรายการความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวบรวมเป็นความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.5.2. กำหนด ส่วนงานของกองทุนฯ เพื่อติดตามความเสี่ยงและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการต่างๆ เป็นรายบุคคล และระดับของความเสี่ยงที่ยอมรับได้

2.5.3. กำหนดความสมดุลของการออกแบบการนำเสนอโครงการเพื่อลดความเสี่ยงและ/หรือโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อกลยุทธ์ของกองทุนฯ โดยพิจารณาความคุ้มค่าคุ้มทุน ผลกระทบต่อความเสี่ยงปัจจุบันและกฎ ระเบียบต่างๆ

2.6. ตอบสนองความเสี่ยง (APO12.06 Respond to risk) ประกอบด้วย 4 กิจกรรม

2.6.1. เตรียมการ เก็บรักษาและทดสอบแผนตามเอกสารที่กำหนดเป็นขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อเตรียมความพร้อมต่อเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงานที่มีความสำคัญหรือการพัฒนากรณีศึกษาจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีอาจมีผลกระทบกับกองทุนฯ รวมทั้งให้ความเชื่อมั่นว่าแผนที่กำหนดไว้ครอบคลุมทุกส่วนทั่วทั้งกองทุนฯ

2.6.2. จัดประเภทเหตุการณ์ต่างๆ เปรียบเทียบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับระดับที่กำหนดไว้ในความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สื่อสารหรือรายงานผลกระทบต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและปรับปรุงข้อมูลความเสี่ยง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

2.6.3. ประยุกต์แผนการตอบสนองต่อความเสี่ยงให้มีความเหมาะสมเพื่อลดผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสียหายเกิดขึ้น

2.6.4. ตรวจสอบเหตุการณ์หรือความสูญเสียในอดีตและโอกาสที่จะผิดพลาดและกำหนดสาเหตุของปัญหา สื่อสารหรือแจ้งสาเหตุของปัญหา เพิ่มเติมความต้องการในการตอบสนองความเสี่ยงและปรับปรุงกระบวนการให้มีความเหมาะสมต่อการตัดสินใจและให้ความเชื่อมั่นว่า สาเหตุ ความต้องการการตอบสนองและการปรับปรุงกระบวนการผนวกอยู่ในกระบวนการกำกับดูแลความเสี่ยง

ผลการวิจัย

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 แสดงแบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงของกองทุนฯ (e - Studentloan) (ในประเด็นความเสี่ยงเรื่อง “กระบวนการทำงานและการพัฒนาระบบอาจเกิดความล่าช้าไม่สามารถรองรับพ.ร.บ...ใหม่ทัน”) เพื่อเลือกสถานการณ์ความเสี่ยงตามหลักการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงของกองทุนฯ (e - Studentloan)

เลขที่อ้างอิง	สถานการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง			ตัวอย่างสถานการณ์	
		สารสนเทศให้ประโยชน์/เพิ่มมูลค่าแก่กองทุนฯ	โปรแกรม/โครงการด้านสารสนเทศของกองทุนฯ ดำเนินการเสร็จ	การดำเนินการ/การให้บริการด้านสารสนเทศของกองทุนฯ ดำเนินการได้	สถานการณ์เชิงลบ	สถานการณ์เชิงบวก
201	การบริหารวงจรโปรแกรม/โครงการ (การเริ่มต้นโปรแกรม/โครงการเศรษฐกิจ การส่งมอบ	P	P	S	ความล้มเหลว (ต้นทุน ความล่าช้า ขอบเขตไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงการลำดับความสำคัญ ความของ	ยกเลิกโครงการทันเวลา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เลขที่อ้างอิง	สถานการณ์ ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง			ตัวอย่างสถานการณ์	
		สารสนเทศให้ประโยชน์ /เพิ่มมูลค่าแก่องค์กร	โปรแกรม/โครงการด้านสารสนเทศ ของกองทุนฯ ดำเนินการเสร็จ	การดำเนินการ/การให้บริการ ด้านสารสนเทศของ กองทุนฯ ดำเนินการได้	สถานการณ์เชิง ลบ	สถานการณ์เชิง บวก
	คุณภาพและ การยกเลิก)				กองทุนฯ / ธุรกิจ) โครงการ ยกเลิก	
203		S	P		มีโอกาที่จะส่ง มอบโครงการ ทางเทคโนโลยี สารสนเทศล้ำค่า	โครงการส่ง มอบทันเวลา

จากตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของการจำลองสถานการณ์ความเสี่ยงของระบบเงินให้กู้ยืมของกองทุนฯ
จากรูปแบบสถานการณ์ความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 (Risk scenario)

หมายเหตุ P หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงสุด

S หมายถึง ความเสี่ยงระดับรองลงมา

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 รูปแบบระบบสารสนเทศของกองทุนฯ เพื่อตรวจสอบและวัด
ความสามารถกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5

3. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3

3.1 แสดงการทดสอบการดำเนินการบริหารความเสี่ยงระบบเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา กับรูปแบบ
ตรวจสอบและวัดความสามารถของการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 จากการประเมินของผู้วิจัยและการ
ดำเนินงานจริงของกองทุนฯ เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบกระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการ ความเสี่ยง โคบิต 5	ผู้วิจัยประเมิน กองทุนฯ	การดำเนินการบริหาร ความเสี่ยงกองทุนฯ (กำหนดโดยทุกฝ่ายงาน)	กองทุนฯ ควรดำเนินการวางแผนความ ต้องการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโค บิต 5 เพื่อบรรลุผลสำเร็จในแต่ละ กระบวนการ
EDM03.01	X [1]	X	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการกองทุนฯ
EDM03.02	X	X	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการกองทุนฯ
EDM03.03	X	X	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการกองทุนฯ
APO12.01	X	√[2] (ไม่ครบทุก กิจกรรม)ความสำเร็จ เฉพาะกิจกรรมที่ 1	ตามข้อเสนอแนะ
APO12.02	X	√ (ไม่ครบทุกกิจกรรม) ความสำเร็จเฉพาะ กิจกรรมที่ 1	นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงตาม หลักการโคบิตมาปรับใช้ สื่อสารให้ทั่วทั้ง กองทุนฯ
APO12.03	X	√ (ไม่ครบทุกกิจกรรม) ความสำเร็จเฉพาะ กิจกรรมที่ 1	นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงตาม หลักการโคบิตมาปรับใช้ สื่อสารให้ทั่วทั้ง กองทุนฯ
APO12.04	X	X	นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงตาม หลักการโคบิตมาปรับใช้ สื่อสารให้ทั่วทั้ง กองทุนฯ
APO12.05	X	X	นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงตาม หลักการโคบิตมาปรับใช้ สื่อสารให้ทั่วทั้ง กองทุนฯ
APO12.06	X	X	นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงตาม หลักการโคบิตมาปรับใช้ สื่อสารให้ทั่วทั้ง กองทุนฯ
สรุปผล ความสำเร็จ กระบวนการ บริหารความ	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	มีแนวโน้มที่จะผ่าน หากดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

กระบวนการ ความเสี่ยง โคบิต 5	ผู้วิจัยประเมิน กองทุนฯ	การดำเนินการบริหาร ความเสี่ยงกองทุนฯ (กำหนดโดยทุกฝ่ายงาน)	กองทุนฯ ควรดำเนินการวางแผนความ ต้องการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโค บิต 5 เพื่อบรรลุผลสำเร็จในแต่ละ กระบวนการ
เสี่ยง			

[1] เครื่องหมาย X ไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมตามหลักการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 ที่กล่าวไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

[2] ดำเนินกิจกรรมตามหลักการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ที่กล่าวไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

ตารางที่ 2 การทดสอบการดำเนินการบริหารความเสี่ยงระบบให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษากับรูปแบบตรวจสอบ
และวัดความสามารถของการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5

จากตารางที่ 2 กระบวนการบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ เมื่อเทียบเคียงกับกระบวนการบริหารความเสี่ยง
ตามหลักการโคบิต 5 ยังไม่ผ่านตามเงื่อนไขที่โคบิต 5 กำหนดเนื่องจาก หลักการวัดผลของกระบวนการทุก
กระบวนการตามหลักการโคบิต 5 รวมทั้งกระบวนการบริหารความเสี่ยงในการวิจัยครั้งนี้ต้องดำเนินการใน
ครบถ้วนทุกกิจกรรมที่โคบิต 5 กำหนดถึงจะสามารถดำเนินการกระบวนการถัดไปได้ ในกรณีของกองทุนฯ ได้ดำเนินการ
เพียงกิจกรรมเดียวในกระบวนการบริหารความเสี่ยง 3 กระบวนการ (APO 12.01 – 12.03) ตามหลักการโคบิต 5 จาก
ทั้งหมด 7 กิจกรรมในแต่ละกระบวนการบริหารความเสี่ยง ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้คือ ยังไม่ผ่าน

3.2 ผลการทดสอบเปรียบเทียบการดำเนินการบริหารความเสี่ยงระบบให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษากับการ
บริหารความเสี่ยง บมจ.ธนาคารกสิกรไทย (นำกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 มาปรับใช้กับธนาคาร มีการ
กำหนดแผนการดำเนินงาน ระยะเวลา วัดผลและประเมินความสำเร็จของกระบวนการตามหลักการโคบิต 5 กำหนด)
ตามหลักการโคบิต 5 ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบการดำเนินการบริหารความเสี่ยงระบบให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาตามรูปแบบ
ตรวจสอบและวัดความสามารถของการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 เปรียบเทียบกับการดำเนินงานบริหาร
ความเสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย (นำกระบวนการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 มาปรับใช้กับ)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการบริหารความเสี่ยงกองทุนฯ กับ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

กระบวนการความเสี่ยงโคบิต 5	ผู้วิจัยประเมินกองทุนฯ	การดำเนินงานบริหารความเสี่ยงของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย	หมายเหตุ
EDM03.01	X [1]	√ [2]	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการ
EDM03.02	X	√	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการ
EDM03.03	X	X	นำเสนอแนวคิดกับคณะกรรมการ
APO12.01	X	√	ฝ่ายบริหารมอบหมายให้ ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานตามกิจกรรมโคบิต 5
APO12.02	X	√	ฝ่ายบริหารมอบหมายให้ ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานตามกิจกรรมโคบิต 5
APO12.03	X	√	ฝ่ายบริหารมอบหมายให้ ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานตามกิจกรรมโคบิต 5
APO12.04	X	X	ฝ่ายบริหารมอบให้ผู้ปฏิบัติงานมา นำเสนอแนวทางและประชุม ข้อความร่วมมือจากทุกฝ่ายงานเพื่อ บรรลุความสำเร็จของกระบวนการ บริหารความเสี่ยงที่เหลือ ภายใน ระยะเวลา 1- 3 ปี เพื่อนำเสนอ คณะกรรมการในการอนุมัติแผนการ ดำเนินการ
APO12.05	X	X	
APO12.06	X	X	
สรุปผลความสำเร็จ กระบวนการบริหาร ความเสี่ยง	ไม่ผ่าน	ผ่าน กระบวนการ EDM03.01-03.02 และ APO12.01.12.03	มีแนวโน้มที่จะผ่าน

[1] เครื่องหมาย X ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมตามหลักการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5 ที่กล่าวไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

[2] ดำเนินกิจกรรมตามหลักการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ที่กล่าวไว้ในระเบียบวิธีวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ (ผู้วิจัยประเมิน) กับการบริหารความเสี่ยง บมจ. ธนาคารสิทธิกรไทย ตามหลักการโคบิต 5

อภิปรายผลการวิจัย

ระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของกองทุนฯ เปิดให้บริการกู้ยืมเมื่อปีงบประมาณ 2551 เพื่อแก้ปัญหาการกู้ยืม ในเรื่อง ความล่าช้า การคัดกรองคุณสมบัติ ข้อมูลของผู้กู้ยืม เป็นต้น รวมทั้งขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการโอนเงินและการรับชำระหนี้ ซึ่งกองทุนฯ จัดจ้างผู้บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ จึงเป็นสาเหตุทำให้กองทุนฯ ไม่สามารถบริหารการดำเนินงานได้ทันกาล (ปัจจุบัน คือ บมจ.ธนาคารกรุงไทยและธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย) จนถึงปัจจุบัน กองทุนฯ ยังคงประสบปัญหาดังกล่าวดังเช่นเดียวกับการดำเนินงานก่อนมีระบบเงินให้กู้ยืม สอดคล้องกับการศึกษาของ Dr. Amara. (2016), Sakulrat (2011) สุประพล พาฬโพธิ์ (2557) บุญรอด เสกสรรค์ (2553) Ziderman, Adrian (2003) อมรา ต้นประวดี (2544) และ สมชัย ฤชุพันธุ์ (2548) ในประเด็นเรื่อง กองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในกระบวนการให้กู้ยืม ตั้งแต่ระดับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงานของกองทุนฯ ไม่ชัดเจน กระบวนการให้กู้ยืมขาดความรัดกุม กระบวนการรับชำระหนี้ไม่สามารถทวงถามได้ทันทีเนื่องจากข้อมูลผู้กู้ยืมอยู่ที่ผู้บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม การติดตามกระบวนการให้กู้ยืมไม่ต่อเนื่อง รวมทั้งความพึงพอใจในการให้บริการการกู้ยืมของกองทุนฯ ยังไม่เป็นที่ประจักษ์ (อยู่ในระดับพอใช้)

ดังนั้นการปรับปรุงคุณภาพระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกองทุนฯ ในการพัฒนากระบวนการให้กู้ยืมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจัดวาง นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงานและเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกัน กองทุนฯ ควรนำแนวทางตามหลักการโคบิต 5 จากการทดสอบตามตารางที่ 2 มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกองทุนฯ ในการเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับกำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และกระบวนการหลักของกองทุนฯ สอดคล้องกับการศึกษาของ Fredric, CISSP (2015), Yuichi (Rich) (2016) และ Avinash W. (2013) ในประเด็นเรื่อง แนวทางตามหลักการโคบิต 5 เอื้อประโยชน์ให้กับกองทุนฯ ามีความสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมูลค่าในเรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์) และวัตถุประสงค์ บริหารกระบวนการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารทรัพยากร การสื่อสารข้อมูลภายในมีประสิทธิภาพมากขึ้นและกระบวนการดำเนินงานขององค์กรสามารถวัดผลได้

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ ที่ไม่เป็นไปตามหลักการโคบิต 5 เป็นอีกประการหนึ่งที่สำคัญสำหรับกองทุนฯ ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยง จากปัจจัยต่างๆ เหตุการณ์ ประสบการณ์ ย้อนหลัง หรือข้อมูลจากกองทุนฯ ภารกิจที่ใกล้เคียงกับกองทุนฯ ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ผู้วิจัยและความสอดคล้องจากการศึกษาของผู้วิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อนำมากำหนดปัจจัย เหตุการณ์ หรือประสบการณ์ความเสี่ยงเพื่อบริหารความเสี่ยงการดำเนินงานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ Karel (2013), Dwi Rosa, Harlili, Afriyan (2014), Bo'stjan (2008) และ Kristen (2013) ในประเด็นเรื่อง การระบุ ประเมินและลงทะเบียนความเสี่ยงทางเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถสร้างการเชื่อมโยงเป้าหมายของกองทุนฯ ากับเป้าหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามที่กำหนด อีกทั้งกองทุนฯ ยังสามารถ วางแผนโครงการต่างๆ ได้ครอบคลุม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ทุกส่วนที่ต้องการแก้ไขและพัฒนา เป็นผลตามความต้องการของกองทุนฯ สอดคล้องกับการศึกษาของ Maher (2012) ในเรื่องการกำหนดและวางแผนโครงการและความเสี่ยงกองทุนฯ ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ Matthew (2008) ในเรื่องการกำหนดความเสี่ยงตามข้อบังคับกฎหมาย การดำเนินงานบริหารความเสี่ยงตามข้อเสนอแนะของผู้วิจัยสามารถสนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเงินให้กู้ยืมของกองทุนฯ ปรับเปลี่ยนรูปแบบเชิงบูรณาการ (แบ่งแยกการกำกับดูแลออกจากการบริหาร) สอดคล้องกับการศึกษาของ Akbar (2014) ในเรื่องการแบ่งแยกการกำกับดูแลการบริหาร ส่งผลให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงเกิดประโยชน์ทั่วทั้งกองทุนฯ สอดคล้องกับการศึกษาของ Madhav (2014) กล่าวถึงประโยชน์ในการนำหลักการโคบิต 5 มาปรับใช้กับองค์กรในเรื่องเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทุกด้านในกับองค์กร และสามารถกำหนดทิศทาง ออกแบบสถานการณ์ความเสี่ยงในการบริหารตามความต้องการของกองทุนฯ สอดคล้องกับการศึกษาของ Onyeka, Shaun, & Sergey (2014) และ Urs (2011) ในเรื่องความเชื่อมโยงในการกำหนดกลยุทธ์ขับเคลื่อนกับเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งนำเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 สำหรับกองทุนฯ สอดคล้องกับการศึกษาของ Walid & Basil (2015) ในประเด็นเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักการบริหารความเสี่ยงโคบิต 5

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการดำเนินงานของกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษายังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ การสื่อสารระหว่างฝ่ายงาน ในการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยง จึงเป็นสาเหตุหลักทำให้การดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงยังขาดประสิทธิภาพส่งผลให้กองทุนฯ ไม่สามารถกำหนด วิเคราะห์ ประเมินและบริหารความเสี่ยงให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับกองทุนฯ จากการทดสอบกระบวนการบริหารความเสี่ยงของกองทุนฯ กับหลักการโคบิต 5 แสดงให้เห็นว่ากองทุนฯ ยังขาดกระบวนการที่เป็นมาตรฐานเพื่อรองรับการดำเนินงานบริหารความเสี่ยง ข้อเสนอแนะกองทุนฯ ควรศึกษาแนวทางจากงานวิจัยนี้ เพื่อปรับแนวทางการบริหารความเสี่ยงกองทุนฯ และพัฒนาระบบเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อไป รวมทั้งควรทำศึกษากองทุนฯ หรือหน่วยงานที่มีลักษณะกิจกรรมการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกับกองทุนฯ ที่นำแนวทางตามหลักการโคบิต 5 มาปรับใช้กับกองทุนฯ เพื่อให้นำแนวปฏิบัติที่ดี (Best practices) มาปรับใช้กับกองทุนฯ

ดังนั้นกองทุนฯ ควรนำผลจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการสร้างสถานการณ์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงกับกองทุนฯ ได้ตามแนวทางรายละเอียดกระบวนการและกิจกรรมการบริหารความเสี่ยง กองทุนฯ ควร กำหนด กิจกรรมต่างๆ ตามหลักการโคบิต 5 กำหนดเพื่อบรรลุผลสำเร็จในกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ยกตัวอย่าง กระบวนการเก็บข้อมูลความเสี่ยง (APO12.01) ประกอบด้วย 7-กิจกรรม ดังนี้

1. กองทุนฯ ควร (1)สร้างสถานการณ์ความเสี่ยง (2) การเก็บรักษา เช่น ในแฟ้มข้อมูลความเสี่ยง/บันทึกเป็นไฟล์เก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์/เก็บลงในฐานข้อมูลกลางของกองทุนฯ เป็นต้น (3) การแบ่งแยกและวิเคราะห์ประเภทข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) เก็บรักษาเหตุการณ์ต่างๆให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (5) ปังจัยความเสี่ยงต่างๆ ที่พบ

2. บันทึกข้อมูลสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกองทุนฯ ทั้งภายนอกและภายในที่มีผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น กระบวนการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา มีความเกี่ยวเนื่องกับผู้ใดบ้าง เกิดผลประโยชน์/ผลกระทบกับผู้ใด ในกรณีไม่มีกระบวนการนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศของกองทุนฯ ย้อนหลังและประสบการณ์ในเชิงลบ (เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมปี 2554 ภาวะความขัดแย้งทางการเมืองไม่สามารถเข้าสถานที่ทำงานได้เมื่อปี 2557 เป็นต้น)จากแหล่งข้อมูลภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนฯ และแนวโน้มต่างๆ จากธุรกรรมเดียวกันกับกองทุนฯ จากบันทึกเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงจากฐานข้อมูล (event logs) หรือ เอกสารย้อนหลัง และข้อตกลงต่างๆ ที่กองทุนฯ ได้ทำขึ้นกับนิติบุคคลภายนอก

4. บันทึกข้อมูลเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เป็นเหตุหรืออาจเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์หรือมูลค่าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องส่งมอบงาน และ/หรือ การดำเนินงานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการส่งมอบการบริการ การเก็บข้อมูลจากประเด็นที่เกี่ยวข้องและเหตุการณ์ที่เกิด เช่น ส่งมอบทันกาล ไม่สามารถส่งมอบได้ทันกาล เป็นต้น

5. บันทึก/เก็บคุณลักษณะเหตุการณ์ที่คล้ายกันเป็นข้อมูลเดียวกัน จัดวางระบบการจัดเก็บข้อมูลและเน้นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ กำหนดปัจจัยจากหลายๆ เหตุการณ์ที่คล้ายกันเป็นหนึ่งเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ

6. กำหนดสถานการณ์ปัจจุบันที่มีอยู่หรือที่เคยเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ และกำหนดความถี่เคยเกิดขึ้นและความสูญเสียจากเหตุการณ์นั้นๆ

7. ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อระบุเหตุการณ์หรือประเด็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่และทำความเข้าใจของความสัมพันธ์จากปัจจัยเสี่ยงภายในและภายนอกที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้กองทุนฯ ควรพิจารณากิจกรรมและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักการโคบิต 5 ให้ครบถ้วนตามขั้นตอนข้อ 1 และ 2 ในระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับกองทุนฯ

เอกสารอ้างอิง

- Al-Ahmad, Walid& Mohammed, Basil. (2015). A code of practice for effective information security risk management using COBIT 5. InfoSec, retrieved from <http://ieeexplore.ieee.org/xpl/articleDetails.jsp?arnumber=7435520>
- Al-Khazrajy, Maher. (2012). Risk Based Assessment of IT Control Frameworks: A Case Study. (Master's Thesis). Retrieve from <http://aut.researchgateway.ac.nz/bitstream/handle/10292/3309/Al-KhazrajyM.pdf?sequence=3>
- Bahrenburg, Matthew. (2008). Automated processes for Sarbanes-Oxley risk management in a UNIX environment. (Master's Thesis). Retrieve from <http://scholarworks.rit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=9397&context=theses>
- Chablani, Madhav. (2014). Using COBIT 5 in IT Governance and Risk Optimization for National Healthcare Delivery, An initiative of The Economic Times. Retrieve from <http://health.economictimes.indiatimes.com/news/health-it/using-cobit-5-in-it->

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

- governance-and-risk-optimization-for-national-healthcare-delivery-madhav-chablani-consulting-ciotippingedge-consulting-pvt-ltd/45598756
- Delak, Boštjan. (2008). Initial Due Diligence of Information Technology as Risk Identification before Capital Investment in Finance Industry. (Doctoral dissertation). Retrieve from <http://www.doc.ic.ac.uk/~pjm/caisedc2008/delak.pdf>
- Dr. Tirasriwat, Amara. (2016) Student Loan Defaults in THAILAND: problems and guidelines for solutions. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 5(1) Paper no 9 (January - June). Retrieved August 12, 2016 from http://www.vu.ac.th/apheitvu/journal/v5n1/9_Amara_Tirasriwat.pdf
- Fischer, Urs. (2011) IT Scenario Analysis in Enterprise Risk Management. ISACA JOURNAL, 2, retrieved August 30, 2016 from <http://www.isaca.org/Journal/archives/2011/Volume-2/Documents/jpdf11v2-it-scenario-analysis.pdf>
- Fredric Greene . (2015). Selected COBIT 5 Processes for Essential Enterprise Security. ISACA JOURNAL, 1(2). Retrieve from http://www.isaca.org/Journal/archives/2015/Volume-2/Documents/Selected-COBIT-5-Processes-for-Essential-Enterprise-Security_joa_Eng_0315.pdf
- Gibbs, Nelson. (2015). Cobit 5 for risk. Retrieved from <https://ic.globaliia.org/Documents/MONDAY-CS-3-7-Nelson-Gibbs.pdf>
- Illoh, Onyeka; Aghili, Shaun; Butakov, Sergey. (2014). Using COBIT 5 for Risk to Develop Cloud Computing SLA Evaluation Templates. SERVICE-ORIENTED COMPUTING - ICSOC 2014 WORKSHOPS, retrieved from https://vpn.stou.ac.th/+CSCO+00756767633A2F2F6E6363662E6A726F62737861626A79727174722E70627A++/OneClickSearch.do?product=WOS&search_mode=OneClickSearch&excludeEventConfig=ExcludelfFromFullRecPage&colName=WOS&SID=Y2AGF2ou5bm7ks3oz1g&field=TS&value=COBIT+5+for+risk&uncondQuotes=true&cacheurlFromRightClick=no
- Inaba, Yuichi (Rich) . (2016). Creating Value with an Enterprise ITGovernance Implementation Model Using COBIT 5. COBIT Focus, Retrieve from http://www.isaca.org/Knowledge-Center/Research/Documents/COBIT-Focus-Creating-Value-with-an-Enterprise-IT-Governance-Implementation-Model-Using-COBIT-5_nlt_Eng_0516.pdf
- Indah, Dwi Rosa, Harlili, Mgs & Firdaus, Afriyan. (2014). Risk Management for Enterprise Resource Planning Post Implementation Using COBIT 5 for Risk. (Master's Thesis). Retrieve from <http://download.portalgaruda.org/article.php?article=355937&val=8153&title=Risk%20Management%20for%20Enterprise%20Resource%20Planning%20Post%20Implementation%20Using%20COBIT%205%20for%20Risk>
- ISACA, Cobit5. (2012). A Business Framework for the Governance and Management of Enterprise IT. 6th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

- ed. United State of America: ISACA publication.
- Kadam, Avinash W. . (2013). Governance and Management of Intelligent Infrastructure. Retrieve from http://csidl.org/bitstream/handle/123456789/488/eCR_CSI_IT1.pdf?sequence=1
- Kessinger, Kristen. (2013). Cyberattacks, Insider Threats, Social Media Hacking: New COBIT 5 for Risk Provides Guidelines to Manage Increased IT Risk. Eastern Daylight Time, retrieved from <http://www.businesswire.com/news/home/20130924006377/en/Cyberattacks-Insider-Threats-Social-Media-Hacking-COBIT>
- Khrisna, Akbar. (2014). Risk management framework with COBIT 5 and risk management framework for cloud computing integration. Retrieve from http://ieeexplore.ieee.org/xpl/articleDetails.jsp?arnumber=7005923&filter%3DAND%28p_IS_Number%3A7005902%29
- Kohout, Karel. (2013). IT Risk Register. (Master's Thesis). Retrieve from http://www.diplomovaprace.cz/2013/42/kohout_karel_it_risk_register.pdf
- Talasophon, Sakurat. (2011). The Analysis and Evaluation of Thai Student Loan Scheme implementation and the deferred debts. (Dissertation's thesis). Retrieved from <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2011/b171743.pdf>
- Ziderman, Adrian. (2003). Student Loan in Thailand: Are they effective, equitable, sustainable?. 1st ed. Bangkok: UNESCO. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001336/133624e.pdf>
- กองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2558). คู่มือผู้ปฏิบัติงานกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.
- สมชัย ฤชุพันธุ์. (2548). แนวทางการบริหารจัดการกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สุประพล พาฬโพธิ์ (2557). ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กรณีศึกษาผู้กู้ยืมที่ค้างชำระ. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกริก, สืบค้นจาก https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj9uejn36bOAhUlpo8KHW4ACnsQFggfMAA&url=http%3A%2F%2Fmpa.krirk.ac.th%2FThesis%2F24-27%2Fdoc_06.doc&usq=AFQJCNHixuzV0eDDWsn3HMINBrEo8uoxsSw&bvm=bv.128987424,d.c21
- เสกสรรค์ บุญรอด. (2552). การประเมินผลและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

บัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. สืบค้น

จาก <http://repository.nida.ac.th/handle/662723737/1055>

อมรา ตันประวัติ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้โครงการกองทุนฯ เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษา
นิสิต นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก

<http://research.rdi.ku.ac.th/forest/Search.aspx?keyword=%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%A3%E0%B8%B2%20%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4>

